

Isušivanje močvara.

izvori i ponori

Isušivanje močvara i vlažnih staništa uništava prirodne ponore ugljenika i oslobađa uskladišteni CO_2 u atmosferu.

Zanimljivosti:

- Močvare i vlažna staništa skladište dvostruko više CO_2 nego sve šume na svetu.
- Močvare takođe štite zajednice od poplava tako što upijaju i skladište velike količine vode tokom obilnih padavina.
- Oko 40% svih biljnih i životinjskih vrsta živi ili se razmnožava u močvarama, što ih čini jednim od najvažnijih ekosistema za biodiverzitet.

Industrija.

izvori i ponori

Industrija je glavni izvor CO_2 jer fabrike sagorevaju fosilna goriva i proizvode emisije tokom proizvodnih procesa.

Zanimljivosti:

- Samo proizvodnja cementa odgovorna je za oko 8% globalnih emisija CO_2 .
- Cement je najšire korišćen građevinski materijal na svetu.

Krčenje šuma.

izvori i ponori

Krčenje šuma smanjuje broj stabala koja apsorbiraju CO_2 , što dovodi do povećanja koncentracije gasova sa efektom staklene bašte u atmosferi.

Zanimljivosti:

- Svakog minuta nestane šuma površine oko 40 fudbalskih terena zbog krčenja šuma.
- Šume apsorbiraju oko 30% CO_2 emisija koje ljudi proizvedu svake godine, čime usporavaju klimatske promene.
- Kada se šume seku ili spaljuju, ugljenik uskladišten u drveću oslobađa se nazad u atmosferu u obliku CO_2 .
- Krčenje šuma je odgovorno za oko 10% globalnih emisija gasova sa efektom staklene bašte.
- Oko 80% krčenja šuma povezano je sa poljoprivredom, posebno stočarstvom i uzgojem useva poput soje i palminog ulja.

Saobraćaj.

izvori i ponori

Automobili, avioni i brodovi koriste fosilna goriva, što uzrokuje emisije CO_2 .

Zanimljivosti:

- Saobraćaj je odgovoran za oko 14% globalnih emisija gasova sa efektom staklene bašte.
- Automobili su odgovorni za oko 60% emisija iz sektora transporta širom sveta.
- Zagađenje vazduha iz saobraćaja doprinosi milionima prevremenih smrti širom sveta svake godine.

Otpad od hrane i deponijski otpad.

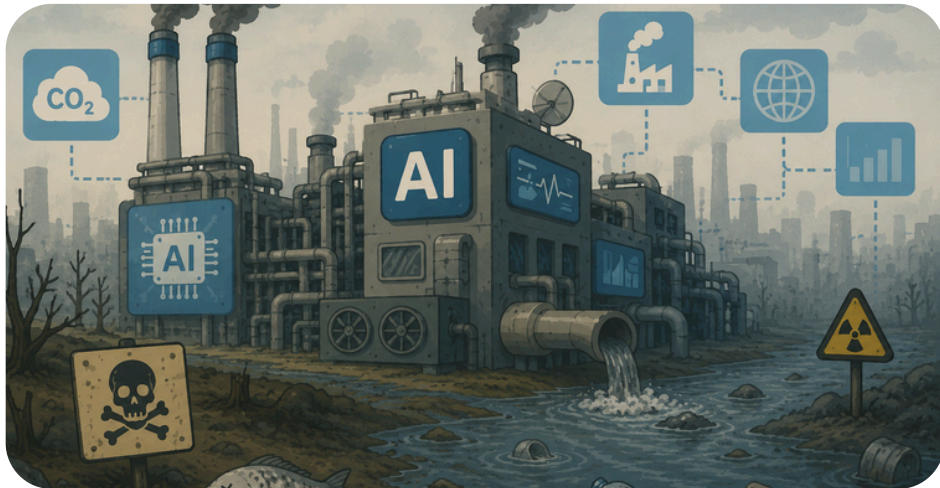
izvori i ponori

Organski otpad na deponijama proizvodi metan, veoma snažan gas sa efektom staklene bašte.

Zanimljivosti:

- Oko jedne trećine sve hrane proizvedene u svetu završi kao otpad.
- To je oko 1,3 milijarde tona hrane godišnje.
- Kada se hrana razgrađuje na deponijama, proizvodi metan, snažan gas sa efektom staklene bašte.
- Ako bi se otpad od hrane posmatrao kao država, bio bi treći najveći emiter na svetu.

Veštačka inteligencija (VI).

izvori i ponori

AI funkcioniše kroz velike data centre - zgrade pune moćnih računara koji obrađuju ogromne količine podataka. Ovi serveri troše mnogo električne energije i zahtevaju sisteme za hlađenje kako bi se sprečilo pregrevanje.

Zanimljivosti:

- Jedan upit AI sistemu može potrošiti oko 10 puta više električne energije nego obična Google pretraga.
- Treniranje velikih AI modela može proizvesti više od 500 tona CO₂, što je uporedivo sa emisijama stotina avionskih letova.
- Veliki data centri mogu trošiti desetine miliona litara vode godišnje za hlađenje servera.
- Data centri širom sveta troše oko 1-2% ukupne globalne električne energije, što je približno kao neke srednje velike države.

Brza moda.

izvori i ponori

Proizvodnja odeće zahteva velike količine energije, vode i sirovina. Mnogi komadi odeće se nose samo kratko vreme pre nego što završe kao otpad.

Zanimljivosti:

- Globalna tekstilna industrija proizvodi više emisija CO_2 nego međunarodni vazdušni i pomorski saobraćaj zajedno.
- Svake godine proizvede se desetine milijardi komada odeće.
- Samo mali deo tekstila se reciklira u novu odeću.
- Planine neželjene odeće iz celog sveta odlažu se u pustinji Atakama u Čileu svake godine i vidljive su čak i iz svemira.

Intenzivna stočarska proizvodnja.

izvori i ponori

Uzgoj velikog broja životinja proizvodi značajne količine metana i zahteva velike površine zemljišta i hrane za životinje.

Zanimljivosti:

- Stočarska proizvodnja je odgovorna za oko 14-15% globalnih emisija gasova sa efektom staklene bašte.
- Jedna krava može proizvesti 100-200 litara metana dnevno.
- Metan zagreva atmosferu oko 28 puta jače od CO_2 tokom perioda od 100 godina.
- Veliki deo poljoprivrednog zemljišta koristi se za uzgoj stočne hrane.